# TÁJÉKOZTATÓ

AZ ÜGYFELET MEGILLETŐ JOGOKRÓL

A hatósági eljárás szabályait, így az ügyfelet megillető általános jogokat és az ügyfelet terhelő általános kötelezettségeket a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) határozza meg.

Az alábbiakban tájékoztatást adunk a Hivatalnál folytatott hatósági eljárások során az ügyfelet megillető, általános jogokról a Ket. alapján.

## ÜGYFELET MEGILLETŐ JOGOK

### ➢ TÖRVÉNY ELŐTTI EGYENLŐSÉG ÉS AZ EGYENLŐ BÁNÁSMÓDHOZ VALÓ JOG

Az ügyfelet a hatósági eljárásban megilleti a törvény előtti egyenlőség (Ket. 2. § (1) és (2) bek.

***Ket. 2.§** (1) bekezdése: Az ügyfeleket a hatósági eljárásban megilleti a törvény előtti egyenlőség, ügyeiket indokolatlan megkülönböztetés és részrehajlás nélkül kell elintézni.*

***Ket. 2.§** (2) bekezdése: A közigazgatási hatósági eljárásban tilos minden olyan különbségtétel, kizárás vagy korlátozás, amelynek célja vagy következménye a törvény előtti egyenlő bánásmód megsértése, az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője e törvényben biztosított jogának csorbítása. Az eljárás során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani.*

### ➢ TISZTESSÉGES ÜGYINTÉZÉSHEZ VALÓ JOG

Az ügyfelet megilleti a tisztességes ügyintézéshez való jog, a jogszabályokban meghatározott határidőben hozott döntéshez való jog, valamint az anyanyelv használatának joga (Ket. 4. § (1) bek.)

***Ket. 4.§** (1) bekezdése: Az ügyfeleket megilleti a tisztességes ügyintézéshez, a jogszabályokban meghatározott határidőben hozott döntéshez való jog és az eljárás során az anyanyelv használatának joga.*

### ➢ ANYANYELV HASZNÁLATÁNAK JOGA

***Ket. 9.§** (1) Magyarországon a közigazgatási hatósági eljárás hivatalos nyelve a magyar. Ez azonban nem akadálya a konzuli tisztviselő és a külpolitikáért felelős miniszter eljárása, valamint nemzetközi jogsegély során más nyelv használatának.*

***Ket. 10. §***
*(1) Ha a közigazgatási hatóság nem magyar állampolgárságú, a magyar nyelvet nem ismerő személy ügyében magyarországi tartózkodásának tartama alatt hivatalból indít azonnali intézkedéssel járó eljárást, vagy a természetes személy ügyfél azonnali jogvédelemért fordul a magyar közigazgatási hatósághoz, a hatóság köteles gondoskodni arról, hogy az ügyfelet joghátrány ne érje a magyar nyelv ismeretének hiánya miatt. Törvény az e bekezdésben foglalt rendelkezés alkalmazását az itt nem szabályozott esetekben is kötelezővé teheti.*
*(2) A 9. § (3) bekezdésében meghatározott ügyfél kivételével a magyar nyelvet nem ismerő ügyfél - a fordítási és tolmácsolási költség viselése mellett - az (1) bekezdés hatálya alá nem*

*tartozó esetekben is kérheti, hogy a közigazgatási hatóság bírálja el az anyanyelvén vagy valamely közvetítő nyelven megfogalmazott kérelmét.*

***Ket. 11. §***
*(1) Ha a közigazgatási hatóság döntésének magyar és idegen nyelvű szövege között eltérés van, a magyar nyelvű szöveget kell hitelesnek tekinteni.*
*(2) A 9. § (3) és (4) bekezdésében, valamint a 10. § (1) bekezdésében szabályozott esetben a fordítási és tolmácsolási költséget, továbbá a jeltolmácsolás költségeit az eljáró közigazgatási hatóság viseli.*
*(3) Jogszabály eltérő nyelvhasználati szabályokat állapíthat meg a hatósági igazolvány, hatósági bizonyítvány kiállítására és a hatósági nyilvántartásba történő bejegyzés módjára.*

- **DÖNTÉSHEZ VALÓ JOG (JOGSZABÁLYBAN MEGHATÁROZOTT HATÁRIDŐBEN)**

Jogszabályban meghatározott határidőben hozott döntéshez való jog azt jelenti, hogy a hatóságnak az eljárást jogszabályban meghatározott határidőn belül le kell folytatnia, meg kell hoznia a döntést és gondoskodnia kell annak közléséről.

***Ket. 33. §** (1) A határozatot, az eljárást megszüntető végzést, valamint a másodfokú döntést hozó hatóságnak az első fokú döntést megsemmisítő és új eljárásra utasító végzését az (5) bekezdésben meghatározott időponttól számított **huszonegy napon belül** kell meghozni és gondoskodni a döntés közléséről. Ennél rövidebb határidőt bármely jogszabály, hosszabbat pedig törvény vagy kormányrendelet állapíthat meg. Ha e törvény valamely eljárási cselekmény teljesítésének vagy végzés meghozatalának határidejéről nem rendelkezik, a hatóság haladéktalanul, de legkésőbb **nyolc napon belül** gondoskodik arról, hogy az eljárási cselekményt teljesítse vagy a végzést meghozza.*

A fentiektől eltérően **soron kívül kell meghozni a határozatot** vagy az eljárást megszüntető **végzést**

***Ket. 33. §** (2) Kiskorú ügyfél érdekeinek veszélyeztetettsége esetében, továbbá ha életveszéllyel vagy súlyos kárral fenyegető helyzet elhárítása indokolja, vagy ha a hatóság ideiglenes biztosítási intézkedést rendelt el, vagy ha a közbiztonság érdekében egyébként szükséges, az ügyet soron kívül kell elintézni.*

- **KAPCSOLATTARTÁS MEGVÁLASZTÁSÁNAK JOGA**

Az ügyfél jogosult a **kapcsolattartás formáját** a jogszabályi keretek között megválasztani. (Ket. 8.§)

***Ket. 8.§**: Az eljárás megindítására irányuló kérelmet benyújtó ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője – a Ket-ben meghatározott keretek között – az egyes kapcsolattartási formák közül szabadon választhat.*

***Ket. 28/A. §** (1) A hatóság*
*a) írásban*
*aa) postai úton,*
*ab) írásbelinek minősülő elektronikus úton, ideértve a telefaxot,*
*ac) személyesen átadott irat útján,*
*ad) kézbesítési meghatalmazott útján,*
*ae) a hatóság kézbesítője útján,*
*af) kézbesítési ügygondnok útján,*
*ag) hirdetményi úton, vagy*
*b) szóban*

*ba) személyesen*
*bb) hangkapcsolatot biztosító elektronikus úton, ideértve a telefont, vagy*
*c) írásbelinek nem minősíthető elektronikus úton*
*tart kapcsolatot az ügyféllel.*

## ➢ KIOKTATÁSHOZ VALÓ JOG

Az ügyfélnek joga van ahhoz, hogy a hatósági eljárás során a jogairól és kötelezettségeiről tájékoztatást kapjon a hatóságtól az alábbiak szerint:

***Ket. 5. §***

*(1) A közigazgatási hatóság az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője számára biztosítja, hogy jogaikról és kötelezettségeikről tudomást szerezzenek, és előmozdítja az ügyféli jogok gyakorlását.*

*(1a) A közigazgatási hatóság a korlátozottan cselekvőképes vagy cselekvőképtelen ügyfelet, illetve az eljárás korlátozottan cselekvőképes vagy cselekvőképtelen egyéb résztvevőjét megfelelő légkör biztosítása mellett, korára, egészségi állapotára és értelmi szintjére tekintettel tájékoztatja az őt megillető jogokról és az őt terhelő kötelezettségekről, valamint a lefolytatandó eljárási cselekményről.*
*(2) A közigazgatási hatóság a jogi képviselő nélkül eljáró ügyfelet tájékoztatja az ügyre irányadó jogszabály rendelkezéseiről, az őt megillető jogokról és az őt terhelő kötelezettségekről, illetve a kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményeiről, továbbá a természetes személy ügyfél részére a jogi segítségnyújtás igénybevételének feltételeiről.*
*(3) Jogszabály az ügy bonyolultságára tekintettel tájékoztatási kötelezettséget írhat elő a jogi képviselővel eljáró ügyfelek számára is.*
*(4) A közigazgatási hatóság a törvényben meghatározott korlátozásokkal az ügyfeleknek és képviselőiknek, valamint más érdekelteknek biztosítja az irat betekintési jogot, jogszabályban meghatározott esetben közmeghallgatást tart, és döntését az érintettekkel közli. A hatóság ugyanakkor gondoskodik a törvény által védett titkok megőrzéséről és a személyes adatok védelméről.*

## ➢ KÁRTÉRÍTÉSHEZ VALÓ JOG

> ***Ket. 4. §*** *(2) A közigazgatási hatóság a nem jogszabályszerű eljárással okozott kárt a polgári jog szabályai szerint megtéríti.*

Ha a károsult közigazgatási pert indított, és abban pervesztes lett, ugyanazon az alapon **kártérítés iránt** már nem indíthat sikeresen újabb pert.

## ➢ IRATBETEKINTÉSHEZ VALÓ JOG

Az ügyfélnek, illetve képviselőjének joga van az eljárás során keletkezett iratokba betekinteni a Ket-ben meghatározott korlátozásokkal.

> ***Ket. 5. §*** *(4) A közigazgatási hatóság a törvényben meghatározott korlátozásokkal az ügyfeleknek és képviselőiknek, valamint más érdekelteknek biztosítja az iratbetekintési jogot, jogszabályban meghatározott esetben közmeghallgatást tart, és döntését az érintettekkel közli. A hatóság ugyanakkor gondoskodik a törvény által védett titkok megőrzéséről és a személyes adatok védelméről.*

> ***Ket. 68. §*** *(1) Az ügyfél az eljárás bármely szakaszában betekinthet az eljárás során keletkezett iratba. Ez a jog akkor is megilleti az ügyfelet, ha korábban nem vett részt az eljárásban.*

Az iratbetekintés során az arra jogosult másolatot, kivonatot készíthet, vagy másolatot kérhet. A másolatot és a kivonatot a hatóság kérelemre hitelesíti. ***(Ket. 69.§** (5) bekezdés)*

**Nem lehet betekinteni:**

***Ket. 69. §** (1) Nem lehet betekinteni*
*a) a döntés tervezetébe,*
*b) az olyan iratba, amelyből következtetés vonható le annak a személynek a kilétére, akire vonatkozóan a hatóság a természetes személyazonosító adatok és a lakcím zárt kezelését rendelte el,*
*c) felhasználói vagy megismerési engedély hiányában a minősített adatot tartalmazó iratba,*
*d) az egyéb védett adatot tartalmazó iratba, ha azt az érintett adat védelmét szabályozó törvény kizárja, vagy ha a védett adat megismerésének hiánya nem akadályozza az iratbetekintésre jogosult személyt törvényben biztosított jogai gyakorlásában.*

***Ket. 69. §** (2) Az ügyfél az adatok megjelölésével kérheti az iratbetekintési jog korlátozását üzleti és más méltányolható magánérdekének védelmében. A hatóság a kérelemnek - a körülmények körültekintő mérlegelése alapján - akkor ad helyt, ha az adatok megismerésének hiánya az iratbetekintésre jogosultakat nem akadályozza jogaik gyakorlásában.*

Végül megjegyzendő, hogy az iratbetekintésre jogosult - a **Ket. 69.§ (1)-(5)** bekezdés szerint - az eljárás jogerős lezárását követően is betekinthet a hatóság kezelésében lévő iratokba. -> ***(Ket. 69.§ (6) bekezdés)***

## ➢ NYILATKOZATTÉTEL JOGA

***Ket. 51. §** (1) Az ügyfélnek joga van ahhoz, hogy az eljárás során nyilatkozatot tegyen, vagy a nyilatkozattételt megtagadja.*
*(2) Ha a tényállás tisztázása azt szükségessé teszi, a hatóság az ügyfelet a kérelmére indult eljárásban nyilatkozattételre hívhatja fel. Ha az ügyfél a kérelmére indult eljárásban a hatóság felhívására nem nyilatkozik, a hatóság a rendelkezésre álló adatok alapján dönt, vagy a 31. § (2) bekezdése alapján megszünteti az eljárást.*

## ➢ BIZONYÍTÁS INDÍTVÁNYOZÁSÁNAK JOGA

***Ket. 58. §***
*(5) A szakértő személyére az ügyfél is tehet javaslatot. Az ügyfél kérelmére az ezzel járó költségek megelőlegezése esetén a hatóság a kirendelt szakértőn kívül indokolt esetben - akár a szakértői vélemény előterjesztése előtt, akár az után - igazságügyi szakértői tevékenység végzésére jogosult más szakértőt is kirendelhet. Az ügyfél által felkért szakértő véleménye bizonyítékként használható fel akkor is, ha a szakértőt a hatóság nem rendeli ki.*

Ugyanakkor:

***Ket. 50. §***
(5) A hatóság szabadon választja meg az alkalmazandó bizonyítási eszközt. Törvény előírhatja, hogy a hatóság a határozatát kizárólag valamely bizonyítási eszközre alapozza, továbbá jogszabály meghatározott ügyekben kötelezővé teheti valamely bizonyítási eszköz alkalmazását, illetve előírhatja valamely szerv véleményének a kikérését.

- **JELENLÉT A BIZONYÍTÁSI ELJÁRÁSNÁL, ILLETVE AZ EGYES ELJÁRÁSI CSELEKMÉNYEKNÉL**

***Ket. 49. §*** *(1) Ha a hatóság nem tartja szükségesnek az ügyfél idézését, köteles az ügyfelet a tanú és a szakértő meghallgatásáról, a szemléről és a tárgyalásról értesíteni azzal a tájékoztatással, hogy a meghallgatáson részt vehet, de megjelenése nem kötelező. Az értesítést - ha az ügy körülményeiből más nem következik - úgy kell közölni, hogy azt az ügyfél legalább* ***öt nappal korábban*** *megkapja.*

- **BIZONYÍTÉKOK MEGISMERÉSÉNEK JOGA**

***Ket. 70. §***
*(1) Ha a hatóság az ügyfélnek az eljárás megindításáról való értesítését mellőzte, és az ügyben bizonyítási eljárást folytatott le, annak befejezésétől számított* ***nyolc napon belül*** *értesíti az ügyfelet, hogy az - az iratokba való betekintés szabályai figyelembevételével - megismerhesse a bizonyítékokat, azokra* ***nyolc napon belül észrevételt tehessen****, élni tudjon nyilatkozattételi jogával, és további bizonyításra irányuló indítványt terjeszthessen elő.*
*(2) Az értesítés mellőzhető, ha az ügyfél számára már a bizonyítási eljárás során a hatóság biztosította, hogy megismerjen minden bizonyítékot, és módjában álljon gyakorolni az (1) bekezdésben meghatározott jogait, vagy ha az ellenérdekű ügyfél nélküli ügyben a hatóság teljesíti az ügyfél kérelmét.*
*(3) Nem akadálya az eljárás befejezésének, ha az ügyfél a hatóság által meghatározott határidőben nem élt az (1) bekezdésben meghatározott jogával.*

- **JOGORVOSLATHOZ VALÓ JOG**

Amennyiben az ügyfél sérelmezi a közigazgatási hatóság döntését, akkor jogorvoslati jogával élhet. Az Alaptörvény XXVIll. cikkének (7') bekezdése alapján mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

***Ket. 97. §***
*(1) A jogorvoslati eljárás kérelemre, a döntés felülvizsgálata hivatalból indul meg.*
*(2) Kérelemre induló jogorvoslati eljárások*
*a) a fellebbezési eljárás,*
*b) a bírósági felülvizsgálat,*
*c) az újrafelvételi eljárás,*
*d) az Alkotmánybíróság határozata alapján indítható eljárás.*

- **KÖLTSÉGMENTESSÉG IRÁNTI KÉRELEM ELŐTERJESZTÉSÉNEK JOGA**

Az ügyfél jogosult az eljárás megindulásakor, illetve azt követően részleges vagy teljes költségmentesség iránti kérelmet előterjeszteni, melyről a hatóság végzésben dönt.

***Ket. 159. §***
*(1) A hatóság annak* ***a természetes személy*** *ügyfélnek, aki kereseti, jövedelmi és vagyoni viszonyai miatt az eljárási költséget vagy egy részét nem képes viselni, jogai érvényesítésének megkönnyítésére költségmentességet engedélyezhet.*
*(2) A költségmentesség az illeték, a díj és az egyéb eljárási költség előlegezése és viselése alóli teljes vagy részleges mentességet jelenti.*

*(3) A költségmentesség a kérelem előterjesztésétől kezdve az eljárás egész tartamára és a végrehajtási eljárásra terjed ki. Az ügyfél által első alkalommal előterjesztett költségmentesség iránti kérelem benyújtásától a költségmentességről szóló döntés jogerőre emelkedéséig terjedő időszakban felmerült olyan eljárási költséget, amelynek előlegezése az ügyfelet terhelné, a hatóság előlegezi.*
*(4) A költségmentességhez alapul szolgáló feltételeknek az eljárás folyamán történő bekövetkezése, illetve megváltozása esetén költségmentesség engedélyezhető, illetve az módosítható vagy visszavonható.*
*(5) A költségmentességet engedélyező, a költségmentesség módosításáról és visszavonásáról szóló végzést a hatóság közli az eljárásban részt vevő azon hatóságokkal, amelyek eljárása illeték- vagy díjfizetési kötelezettség alá esik.*
*(6) Az illeték vagy díj tekintetében nem részesíthető költségmentességben az egyetemleges fizetési kötelezettség alapján fizetésre kötelezett ügyfél, kivéve, ha egyébként költségmentességben részesült.*
*(7) Törvény költségmentességet jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet részére is megállapíthat.*
*(8) Törvény vagy kormányrendelet meghatározhat olyan ügyet, amelyben az ügyfelet költségmentesség illeti meg. Ilyen esetben - törvény vagy kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában - az egyéb eljárási költségeket az állam előlegezi és viseli.*